

אור לארבעה עשר

פרק ראשון פסחים

ד.

עין משפט
גר מצוה

יב א טור ש"ע יו"ד סי'
 חב טעף סי':
 יג ב חב טעף סי':
 יד א מ"י פ"ה מהלכות
 זבל הלכה א' חב
 עשין חב טעף סי' ע"ה
 יו"ד סי' שזב טעף א'
 זז ד מ"י פ"ז ש"ס א'
 א סמנ ט' טור ש"ע
 יו"ד סי' חב טעף א':
 זח א מ"ה פ"ה מהלכות
 זמיה הל' א חב
 עשין חב טעף סי' יו"ד סי'
 רזב טעף סי':
 יז א מ"י פ"ב מהל' חמק
 וזחל הל' א חב טעף
 נט טעף א' א"ח סימן חלכ
 טעף סי':
 יח א מ"י פ"ה מהלכות
 מזוחה הל' יא חב
 עשין חב טעף סי' יו"ד סי'
 רלכ טעף סי':
 יט ב מ"י פ"ב מהלכות
 חמק וזחל הלכה י'
 סמנ טעף א' א"ח
 י' חב טעף א':
 כ א טור ש"ע א"ח שס
 טור סי':

תורה אור השלם

1. דן ודין עמו כאחד
שכבי ישראל:
בראשית מט טז
2. וְזָכַר לְחוּף מַיִם יִשְׁכַּן
וְהָיָה לְחוּף אֲגִיזוֹת וְיִרְכָּתוֹ
עַל צִידוֹ:
בראשית מט יג
3. וְבוֹיָם הַשְּׁמַיִי יִמּוֹל
בְּשַׂר עֲרֻלָּתוֹ:
ויקרא כ ג
4. וַיִּשְׁכֶּם אֲבָרְהָם בְּבֶקֶר
וַיִּחְבְּשֵׁן חֲמֻרוֹ וַיִּקַּח
שְׁנֵי נָעָרָיו אֹתוֹ וְאֵת
יֶצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקַע עֲצֵי
עֵלֶּה וַיִּקַּם וַיִּלָּךְ אֶל
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ
אֱלֹהִים: **בראשית כב ג**

רבינו חננאל

רבי חייא שאל לרב בן
אחיו (שהוא) וכן אחותו
שמעלה לארץ ישראל,
אמר לו אבא קיים, כלומר
אבי הוה, אל בשק בר
אמר לו כי [הוא] מת,
אלא אמר לו אבי שלי
הוה. כלומר אבי אבא
הוה. וכן חשיב לו על אמו
בענין הזה. ולמדנו ממנו
שלוש דברים, שכל
אדם בעתלה הסתול. כי
מקצת רחוק אים כבודו, וזה
הוא יסודו. ולמה שנינו
אור ארבעה שער בדרין
אל תחמק. כלומר אל תמא
בדרין ביום אל כליה.
ואוקומנו בשעה שבני
אדם מצויין בביתיהם, מפני
שבים טרודין חוץ בשוק

ובעבר אורח לבתיהן. וכן
בלילה יפה אחר חנוכה לבדוק
בו, כי יבואו חנוכה מאיר. וכן
אמר רב הונא בתלמוד ארץ
ישראל דב חנוכה ערקין
באלן בתותה דסדירא ודירא
רובא היינו מדליקין גירות.
משניו כהני חנוכה ויודיעין
שהוא יום, וכך הדיו
מבהיקן היינו יודעין
שהוא לילה. המשכיר
בית לחברו המושכר חובת
במזוזה השמורה חובת
הדור היא. המשכיר בית
מבדוק, עשר בניסן על
כאן לבדוק, ופושטנו על
המשכיר לבדוק, דתניא

אבא קיים א"י אבא קיים אימא קיימא א"י א"ימא קיימא. וזאת גירסת פ"ר פ"י ר' חייה שאל על אביו^א אם הוא קיים ורב השיב לו שאביו של רב קיים וכן בנא^ב ולפי גירסת הספרים ר' חייה שאל על אביו אם הוא קיים והשיב לו רב אימא קיימת פ"י אימא של רב היא קיימת^ג ולא רצה להשיב אבא קיים שאל אימא רבי חייה קאבא שמיטיו על מה ששאלו דקרי אינשי לאבי אבא אבא לך פירש הגמרא דרב בר אבון ובר אחמיה דר' חייה הוה לפרש טעמא למה משיב כן: **שנאמר** וישכם אברהם בבקר. ואם תאמר והיכי מוכח מהאי קרא דזרזין מקדימין למנא? ואין מקדימין טפי מנפרא והא צפרק גיד הנשה (חולין נא. טז) יליף ר' אבהו מהאי קרא דתלמיד חכם לא יאכל יחידי צלילה ויש לומר דהכא מוכח מקרא דעקיפה^ד דלא היה נמנע אברהם מלנאכל יחידי צלילה דשלוה מזה אינן נזוקין ועוד דשני נעריה היו עמו^ה והסת' מוכח מוישכם אברהם צנקר דמביב גני סדום^ו דלא היה מנאכל יחידי היה שלם שיראו דתלמידא דר' חיה^ז (טז):

על המשפיר לבדוק דחמירא דידיה
הוא. איך לפרש הטעם כיון
דשלו הוא ואין אדם יכול לבטל אלא
הוא^ט חייב לבדוק דא"כ אמאי נקט
משפיר לחצרו צ"ד אפילו צ"ג
יתחייב המשפיר מהאי טעמא לבדוק
לכן מפרש ר"י דחמירא דידיה הוא
וחל עליו חיוז דיקיה שעה אחת
קודם השפירה^{טז} ומיימיראיה ממזוזה
דלע"פ דחל חיוז קודם שהשפיר על
השוכר לעשות מזוזה^{יז} ודחי דמזוזה
חובת הדר הוא כלומר אפי' לא היה
משפירה היה יכול ליפטר ממזוזה
שלא היה דר ומשמש צבית אבל גבי
חמץ [אילו] לא ישכר לאחר יתנן
לבדוק: **אם** משפיר המפתח
פירש"י דמסירת המפתחות קונה ואין
נראה לר"י דהא אמר במרובה (ב"ק
עט.) כשם שקרקע נקנית בכסף בשטר
ובחזקה כך שכירות נקרקע נקנה
בכסף וכו' ולא אמר' דמהני מסירת
המפתח אלא כמאלן דלמאן דחוק וקני
כלממרינן דהפירה (ב"ק נג. עב)
ומפרש ר"י דהכא שמסר לו המפתח
ולא החזיק^{יח} ומי שיש צידו מפתח כשחל
צ"ד חייב לבדוק דלמות שאין צידו
מפתח איך יכנס ויבדוק מיהו אם
הפקיד אדם מפתח צימוז אצל אדם
אחר אינו חייב להפקיד דלמאן^{יט} אלא
דוקא כשרואה להחזיק צבית ולקנותו:
[וע"פ ח"י ב"ק נג. ד"ה חין וכו' צ"ב נג. ד"ה ענן]

אין

ש שמונתו בנר: לא יפסח בעיניו. לא יתחיל בגירסא אס קבצ עת
ארכסר. ליל יציאת שלשה עשר שהוא כניסת ארבעה עשר והוא
ווסיה קאי. שהרי עתה הדיט שלו: לעשות לו מזוזה. אלמא מידי
ביאתן כנס ויוא זה אל הכא בדיקת חמץ דרבנן דאי משום כל יראה
מיניה ומשוי ליה כעפרא ואמר כל חמירא דבייתא דהיין כו' ורבנן הוא
מסירת מפתח הוא קיין השכירות ואס עד שלא מסר המפתח
ברשותו ואף על פי שמסר לו ביום כבר חלה חובה עליו: בארבעה
ש שמונת חכמים קאי: לא ימאי נפקא מיניה לישיליה. להאי
ע לן לאטרווי לאחי שוכר לצדוק מספק מאי: לאמנין על
האי נאמנין. לא לאו בני אסהודי יינבו לאו משום דכלאו אמיירה
הוא עס הארץ לשאר דברים חצר הוא לענין בדיקה דהכל ורמיו:

דקסל

עד שלא חל י"ד מסר לו המפתח על השוכר לברוק, ואם משחל י"ד מסר לו המפתח על המכר, ועלה בעיני המשכיר בית לחבירו ב"ד והחל לו וליתיה לברוק ליה מאי. חזקתו ברוק ככל חבירו אצל ביעור חמץ. ונתיא חבר שמת והניח מגורה מליאה פירות אפילו חן בני י"ד זכו, כגון דמוזחן כל בתיא ביתא לברק ואמר ייה לברוק. אמרין כיון דבדקית חמץ מן דלתא חמץ מרגבן ונדחת. וי"ד רדחין דמוזחן כל דלתא לברוק.

רצ צר אחוה וצר אחסיה דר' חייא הוה. אייבו אציו של רצ אציו של ר' חייא היה מן האב כדאמרין בפ"ק דסנהדרין (דף ה.) אייבו וחסא ושינא ומרחא ור' חייא כוליהו ע"כ דר' אחא מכפרי הוו ואימא שהיתה אמו של רצ אחותו של רבי חייא היתה מן האם: כי פליק.

רַב מַעֲרִיּוֹ מַצְבֵּל לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל שְׁהִי
 ר' חִיָּא שֶׁס: אָמַר. ר' חִיָּא לְרַב
 אֵיבִיב אֲבִיךָ הוּא קִיָּם: אִ"ל רב:
 אֵימָא קִיָּמָא. בְּלִשְׁנֵי שְׂאִילָה. כְּלוּמַר
 עַד שְׂאֵתָה מִשְׁאֵל עַל אִבִּי שְׁאֵל עַל
 אֲמִי שְׁאֵף הִיא אֲחֻסְתָּךְ: אָמַר לוֹ. עוֹד
 ר' חִיָּא לְרַב וְאִמָּא אַחֻסִּי קִיָּמָתָא:
 אָמַר לֵיהּ. רב: אֵיבִיב קִיָּם. וְאִבִּי
 כְּלוֹם קִיָּם הוּא עַדִּין לֹא הִשְׁבִּיחוּךְ
 עָלָיו וּמֵאֲלוֹי הַבֵּין. וְיֵאֵר בְּנִיחֻסָּתָא הִיא
 מַעֲרִיב רַב עַל מִי שְׂאִינוּ שׂוֹאֵל כְּדִי
 שִׁיבִין מִן הַכֹּל וְקָסָה בְּעֵינֵי לֹוֹמַר
 שְׂאִיִּרָא רַב דְּבַר שְׁקָר מִפּוֹ: חֲנוּךְ לוֹ
 מַנְעֵל. לְהַתְחַבֵּל עַל לִבִּי וְאֲחֻסִּי
 וְסוּכָן כְּלִי אַחֲרֵי אֲחֵי הַמִּרְחָן.

גליון הש"ס

יש"י ד"ר רב בר אחוה
בני דר"א מכפרי.
בסנהדרין שם איתא בני
אבא בר אחא כרסלא
מכפרי:

מוסף רע"י

בא לרין ואינו נשמע לדבר אדם אלא
על פי דין: אכיו ימא אסימי
זיראחא. אהקן זירונותי אס היו לי
פלטין לבנות לא הייתי קובעם אלא
על שפת הים ואמרתי היה משתבח
בשפת הים. ובתשובות הגאונים נאחא
אכיו ימא אסנא זיראחא ופירוש כך
היה משתבח בשפת הים ואומר תמיד
מנאים שעל שפת הים ברושים הם
מקומות אחרים ולשון זה הגון. סנה
זלשון ארמי אסנה ברזא ברוחא:
זין לר מארי זין לרני ידוה
לדיפלינו במתניתינן בהרחקה דעבוד
רבנן לאורייתא חמך אינו אסור מן

מוסף תוספות

- לא תשחט על חמץ^א : נזדוק. חמץ
בתחלת שש וקודם איסורו יבעירו
למה לי לאקדומי כולי האי דנשלמה
אי אור ימנא הוא איכא לתרוי'
דמתניתין קמי דנש אכר כלל השתא
תקשה: **נזדוק מלפרא**. דליכא
הקדמה לזירוש כלשכחן גבי מילה
וצירומיה דאברהם שנאמר וישם
אברהם צדק שאל המצין עד הנך
החמה ומכל מקום צלילה לא הקדים:
ואור הנר יפא לנזדוק. צלילה אבל
ציום מחשיך. ואם תאמר ידדוק לאור
לתורה צלילות לא יתחיל להעדיף
ליל צדיקת חמץ: דחמידי דחמץ הוא
דמלוה עליה מרמי: חובת דהר. לפי שה
ובל ימצא הא אחר לקמן [ע"ב] דגמי ליה
דאכרין צדיקה והשתא כי האי גוונא
נכנס ליל ארבעה עשר חלה חובת הדי
עשר. שחרית. מי מחזקין ליה ל
אם דקדו אם לאו: גוון דלויס
ציעור חמץ. להעיד בצדקה עשר
ידדו נמי מחזקין ליה צדק דודאי

התנאי הכלל נאמנן על ביעור חזק אפילו נשים ואפילו עבדים ואפילו קטנים, מאי טעמא, לאו משום דחזקתו בדוק וקטן דחינן לא אלא משום דאמרי הני, והדרנין ומוקמינן לה לעולם כי האי גונא חזקתו בדוק, והא תנאי הכל נאמנן על ביעור בביטול בעלמא טני טל, הימנינו רבנן להני נשי ועבדים וקטנים